

OBSAH

VÁŽANY – GEOLOGICKÁ MINULOST Růžena Gregorová	9
Vážany na hranici s vídeňskou pánví	10
Významné geologické lokality okolí Vážan	12
Nerostné suroviny	15
Těžba lignitu, ropy a plynu	16
Kamenolomy	17
Ložiska štěrkopísků	17
Paleontologie: stopy dávného života	18
Minerální vody	19
Mineralogické poměry	20
 PŘÍRODA A KRAJINA Jaroslav Hrabec	23
Přírodní poměry	23
Geografické poměry	23
Pedologie – půdní poměry	27
Klimatické poměry	29
Vodní poměry	30
Vegetační poměry a květena	31
Fauna	35
Ochrana přírody a krajiny	45
 PRAVĚK VÁŽAN Tomáš Chrástek	49
Z dějin bádání	49
Doba lovců a sběračů	51
Doba zemědělců a pastevců	52
Doba kovolitců a kovářů	57
Doba Keltů a Germánů	60
 VÁŽANY OD PRVNÍ PÍSEMNÉ ZMÍNKY PO LÉTA TŘICETILETÉ VÁLKY Jiří Mitáček	61
Úvodem aneb Zamyšlení nad jménem a založením vsi	61
První písemná zmínka o vsi Vážany a velehradský klášter	66
Pěstování vína na Moravě ve středověku	70
Vážany v době předhusitské	75
Ves Vážany a vladkové z Ořechového v letech husitských a česko-uherských válek	80
Cesta Vážan zpět do majetku velehradského kláštera	91
Vážany v bouřích konce 16. a první poloviny 17. století – krvavá léta vpádů bockajovců a třicetileté války	101
Závěr	107
 VÁŽANY OD TŘICETILETÉ VÁLKY DO ROKU 1848 Lukáš Čoupek	111
Obec jako majetek velehradského kláštera	112
Samospráva obce	117
Stavební a hospodářský vývoj obce	125
 OD VZNIKU OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI NA FRONTY VELKÉ VÁLKY (1848–1918) Aleš Vyskočil	133
Osudy velehradského panství	135
Samospráva	135
Volební právo	136
Výjimečné stavby	138
Zemědělský charakter obce	142

Struktura venkovské komunity	144
Spolky	147
Škola	148
Zástavba	150
Komunikace	152
První světová válka.	153
 VÁŽANY V LETECH PRVNÍ REPUBLIKY Aleš Vyskočil.	161
Vznik republiky.	161
Volby a samospráva	162
Pozemková reforma	165
Obec a její obyvatelstvo	166
Škola	171
Spolky	173
Obec ve třicátých letech 20. Století	175
 VÁŽANY V OBDOBÍ NĚMECKÉ OKUPACE 1939–1945 Jan Břečka	179
Strasti všedního protektorátního života.	179
Pokusy o zapojení do odboje.	184
Sestřelení amerického bombardéru u Velehradu.	185
Zahraniční voják z Vážan	186
Konec války a osvobození obce	190
 VES VÁŽANY OD ROKU 1946 DOSUD <i>Výpisy z obecních kronik Marie Slezáková</i>	199
Veřejný život – místní samospráva	199
Příloha k části veřejné správy	214
Knihovna a spolky ve Vážanech	216
Významné osobnosti naší obce.	216
Prezentace našich občanů	217
Kronikáři obce	217
Církevní život v obci – výpis z kroniky	218
Zemědělství	221
Školství.	224
 OSOBNOSTI VÁŽAN Helena Kellnerová – Petr Kutálek – Petr Martykán – Jiří Mitáček	227
Alois Kutálek	227
Josef Martykán	228
Marie Martykánová.	230
František Pálka	231
Josef Řepa	232
 DUCHOVNÍ DĚJINY VÁŽAN Vladimír Teťhal	235
Polešovická farnost – duchovní matka Vážan	235
Farní kostel.	239
Duchovní pastýři	240
Duchovní život ve Vážanech	254
Katecheze	267
Duchovní povolání z Vážan.	269
 STAVEBNÍ A UMĚLECKÉ PAMÁTKY Blanka Rašticová	275
 LIDOVÁ KULTURA VE VÁŽANECH Marta Kondrová	285
Život v obci.	286
Výroční zvyky.	287
Rodinné zvyky a obyčeje	306

Nářečí ve Vážanech	316
Kroj ve Vážanech	317
FOLKLORNÍ TRADICE VE VÁŽANECH Renata Štastná – Antonín Štastný	333
Mužský pěvecký sbor Chlapi z Vážan	333
Dětský folklorní soubor Děcka z Vážan	338
HISTORIE SPOLKOVÉHO ŽIVOTA A SPORTU VE VÁŽANECH František Brzica – Zdeněk Brzica – Radek Měšťánek – Teodor Schottl – Radek Slezák – Milan Soustružník – Markéta Soustružníková	343
Historie Dobrovolného sboru hasičů ve Vážanech	343
Myslivci a myslivecké sdružení	350
Místní organizace Českého svazu zahrádkářů Vážany	354
Historie skautingu ve Vážanech	361
Začátky organizovaného sportu ve Vážanech	367
Stolní tenis ve Vážanech	382
Bibliografie	389
Seznam fotografií, ilustrací, plánek a map	400
History and Life in the Village – Resume	409